

การวิจัยประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เสถียร เทพรทอง¹ สุจินตนา จันทร์สมศรี² ฐานิยา ทองไทย³ มนทยา ศิริชะภูมิ⁴

สิริสุตา ทองเฉลิม⁵ พิกุล สายดวง⁶

¹⁻⁵คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

⁶คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*Core-responding author e-mail : stuen@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ภาษาอังกฤษ (หลักสูตรห้าปี) ที่เป็นหลักสูตรปรับปรุง ตามมาตรฐานหลักสูตร (มคอ.1) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ตามที่กำหนดโดย มคอ.1 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้ายของหลักสูตร ต่อหลักสูตร และ 3) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตร จากการประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรที่มีกับนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารคณะ คณาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตร พึงพอใจต่อสภาพการบริหาร จัดการหลักสูตรระดับมากถึงมากที่สุด 2) นักศึกษาปีสุดท้ายของหลักสูตรมีความพึงพอใจ ต่อหลักสูตรระดับมาก ทั้งในภาพรวมทั้งหมด ภาพรวมของประเด็นย่อยทั้ง 5 ด้าน และทุกรายวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครู และวิชาเอก) บัณฑิต ที่ทุกคนได้เรียนเหมือนกัน 42 รายวิชา และ 3) หลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการระดับมาก ถึงมากที่สุด และนักศึกษารายบุคคลทุกคนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตร ในภาพรวมทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมิน

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ (หลักสูตรห้าปี), กรอบ TQF.

The Curriculum Evaluation Research on Bachelor Degree of Education Program in English, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Satuan Teprongthong¹ Sujinthana Jansamak² Thaniya Thongthai³
Monthaya Srisapoom⁴

Sirisuda Thongchaloem⁵ Pikul Saiduang⁶

¹⁻⁵Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

⁶Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Core-responding author e-mail : stuen@ubru.ac.th

ABSTRACT

The main purpose of this research was to evaluate Bachelor of Education Program in English (5-year program) which was a newly developed program according to TQF 1 and the aims of the study were : 1) program management based on TQF 1 2) satisfaction toward the program of the fifth-year students and 3) performance and effectiveness of program management. The results of the program evaluation for the fifth-year students revealed as follow: 1) The program administrators, program staff members, and lecturers were satisfied and strongly satisfied with the program management. 2) The fifth-year students were strongly satisfied with the 5 dimensions, all major subjects (education-related and major subjects), and 42 courses which every student has to take. 3) Performance and effectiveness of program management was evaluated as the most excellent. The performances of every student met all the program criteria.

Keywords : Program evaluation ; Bachelor of Education Program in English (5 years) ; TQF

บทนำ

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตร 5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ได้ปรับปรุงตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี (มคอ.1) สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) และได้เริ่มใช้จัดการศึกษาเพื่อการผลิตครูภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 ซึ่งถ้าพิจารณาเงื่อนไขตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด หลักสูตรนี้จะต้องดำเนินการปรับปรุงใหม่ให้แล้วเสร็จ อย่างช้าในปีการศึกษา 2560 หรือก่อนรับนักศึกษาใหม่ ในปีการศึกษา 2561 แต่ประกาศครุสภา เรื่องการรับรองปริญญา และประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 31 มกราคม 2557 ได้กำหนดให้ปรับปรุงมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู จาก 9 มาตรฐาน เป็น 11 มาตรฐาน และกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงหลักสูตรให้เสร็จไม่เกินสามปีหลังจากวันที่ประกาศ มีผลใช้บังคับ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตร 5 ปี) ของคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จึงต้องปรับปรุงให้เสร็จเรียบร้อยก่อนที่จะรับ นักศึกษาเข้าศึกษา ปีการศึกษา 2560 และเพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุง หลักสูตร คณะครุศาสตร์ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตร 5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ในปีการศึกษา 2559 ซึ่งเป็นช่วงที่ใช้หลักสูตรเป็นปีที่ 5 มีนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ที่มักจะพบอยู่ภายใต้หัวข้อ “การพัฒนา หลักสูตร” ซึ่งนักวิชาการศึกษาหลาย ๆ คน ได้นิยามว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำ หลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน คำว่า การพัฒนาหลักสูตรจึงถูกใช้เป็นคำรวมกิจกรรมทั้งสองกรณีไว้ด้วยกัน โดยพบคำอธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากจึงต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ด้วยการศึกษาข้อมูล และความจำเป็นพื้นฐานของการพัฒนา หลักสูตรในหลาย ๆ ด้าน ซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 13 - 21) อธิบายกระบวนการเริ่มสร้าง หลักสูตรใหม่ว่าต้องคำนึงถึง “สิ่งกำหนดหลักสูตร” คือ การเตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ เป้าหมาย และอุดมการณ์ของชาติ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จิตวิทยา คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้การเริ่มสร้างหลักสูตรใหม่อาจจะมี คณะกรรมการชุดหนึ่ง ทำการศึกษาวิจัยเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการในการ จัดการศึกษาทั้งที่ เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยทางอ้อม เช่น ต้องการทราบสภาพของสังคม

ที่ต้องการจัดการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ออกไปบริการและสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อสังคม ในแต่ละส่วนของสังคมที่หลากหลายและแตกต่างกัน แต่สำหรับหลักสูตรที่มีการใช้มาแล้ว ศิริชัย กาญจนวาสี (ม.ป.ป. : 2) เห็นว่ามีความจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตร โดยการติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ในการปรับปรุงหลักสูตร

ดังนั้นการปรับปรุงหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ ที่ต้องเร่งดำเนินการให้ทันการเปิดรับผู้เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2560 จึงควรต้องทำการประเมินหลักสูตรเพื่อจัดทำข้อมูลเพิ่มเติมจากการศึกษาวิจัย วิเคราะห์บริบทและแนวโน้มของเป้าหมายและอุดมการณ์ของชาติ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จิตวิทยา คุณธรรม และจริยธรรม ฯลฯ เพื่อให้การวางแผนปรับปรุงหลักสูตร เลือกเนื้อหาสาระ จัดเนื้อหาสาระ เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกำหนดการประเมินผล มีความสมบูรณ์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ ที่พัฒนาตามกรอบ TQF ได้เริ่มใช้ครั้งแรกในปีการศึกษา 2555 จะมีผู้สำเร็จการศึกษารุ่นแรกเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2559 ในปีการศึกษา 2559 จึงไม่สามารถประเมินคุณภาพบัณฑิต (เพื่อชี้ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร หรือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวม) โดยผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตได้ คณะกรรมการวิจัยจึงกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษาปีที่ 5 ที่สามารถใช้เป็นข้อมูลหนึ่งในการทวนสอบระดับหลักสูตรได้ การวิจัยประเมินหลักสูตรจึงกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ ตามที่กำหนดโดย มคอ.1 ระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารคณะคณาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตร
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้ายของหลักสูตร ต่อหลักสูตร ทั้งในด้านการบริหารจัดการและความพึงพอใจต่อรายวิชาที่ได้ศึกษา
- 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมจากการประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรที่มีกับนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร โดยผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง และตัวนักศึกษาเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) คณาจารย์ประจำหลักสูตร คณาจารย์ที่สอนรายวิชาในหลักสูตร และผู้บริหารคณะที่ปฏิบัติงานในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวนรวมไม่น้อยกว่า 10 คน
- 2) นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่กำลังปฏิบัติการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 34 คน
- 3) อาจารย์ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้รับมอบหมายเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงนักศึกษาตามข้อ 2) ทุกคน
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่นักศึกษาในข้อ 2) ไปปฏิบัติการสอนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งหมด 12 โรงเรียน

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์ที่มีต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ เป็นแบบสอบถามสำหรับคณาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารคณะใช้ประเมินสภาพการบริหารจัดการของหลักสูตร

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร

ฉบับที่ 3 แบบประเมินตนเองของนักศึกษาครุศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 4 แบบประเมินคุณภาพนักศึกษาครุศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ที่เลี้ยงใช้ประเมินคุณภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียน ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2559

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยดำเนินการใน 2 สัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามฉบับที่ 1 จำนวน 12 ฉบับ ฉบับที่ 2 จำนวน 34 ฉบับ ฉบับที่ 3 จำนวน 34 ฉบับ และฉบับที่ 4 จำนวน 68 ฉบับ ฉบับที่ 1 วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าฐานนิยม ส่วนฉบับที่ 2 - 4 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และตัดสินใจมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษารายบุคคลไม่ต่ำกว่าที่กำหนดในหลักสูตรเมื่อ $\bar{X} \geq 3.51$

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ ตามที่กำหนดโดย มคอ.1 ระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ตามความพึงพอใจของผู้บริหารคณะ คณาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมทั้งหมด ภาพรวมด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ภาพรวมด้านการบริหารและพัฒนาคณาจารย์ (ทั้งการบริหารและพัฒนาคณาจารย์ใหม่ และคณาจารย์ประจำการ) และภาพรวมด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่วนในภาพรวมด้านการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของหลักสูตรตามที่กำหนดใน มคอ.1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อยที่มีทั้งหมด 30 ประเด็น พบว่า 29 ใน 30 ประเด็นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีเพียงประเด็นเดียว ได้แก่ การจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และการมีห้องเรียนแบบสื่อประสมหรือสื่อการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้บริหารคณะ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรส่วนใหญ่พึงพอใจระดับปานกลาง

2. ด้านความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้ายของหลักสูตร ต่อหลักสูตร ทั้งในด้านการบริหารจัดการและความพึงพอใจต่อรายวิชาที่ได้ศึกษา พบว่า

2.1 นักศึกษาปีสุดท้ายของหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ **ระดับมาก** ทั้งในภาพรวมทั้งหมด และภาพรวมของประเด็นย่อยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้ศึกษาจากหลักสูตร ด้านการบริการ การบริหารจัดการศึกษา และสื่อ ด้านโรงเรียนเครือข่ายที่ไปปฏิบัติการสอน ด้านการบริการและบริหารจัดการหลักสูตร และด้านประโยชน์ของรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากหลักสูตร

2.2 สำหรับรายวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครู และวิชาเอก) บัณฑิต ที่ทุกคนได้เรียนเหมือนกัน 42 รายวิชา ในภาพรวมนักศึกษาพึงพอใจระดับมากที่สุดทุกรายวิชา

2.3 ในประเด็นย่อยที่เกี่ยวกับการให้บริการ การบริหารจัดการศึกษาและสื่อ และการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวม 26 ใน 27 ประเด็นที่เสนอให้ประเมิน นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมาก มีเพียงประเด็นเดียวคือ เรื่องการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาในแง่เป็นธรรม โปร่งใส และแจ้งผลทันเวลา มีความพึงพอใจระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50)

3. ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมที่ประเมินจากผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร โดยตัวนักศึกษาเอง ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า

3.1 นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ทั้ง 34 คน ในภาพรวมได้ประเมินตนเองว่ามีคุณลักษณะ/พฤติกรรม ตามผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาระดับมาก ในภาพรวมทั้งหมด และภาพรวมด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ ส่วนในภาพรวมอีกสองด้านที่เหลือ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ประเมินว่ามีในระดับมากที่สุด (รายละเอียดดังตารางสรุปที่เสนอไว้หลังข้อ 3.7)

3.2 เมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อย นักศึกษาประเมินว่าประเด็นย่อยเกี่ยวกับคุณลักษณะ/พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้ง 10 ประเด็น มีผลการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ส่วนในประเด็นย่อยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะ/พฤติกรรมด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 3 ประเด็น จากทั้งหมด 5 ประเด็น นักศึกษาประเมินว่ามีในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นย่อยอื่น ๆ ที่เหลือ นักศึกษาประเมินว่ามีในระดับมากทุกประเด็น

3.3 เมื่อวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพนักศึกษาเป็นรายบุคคลโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยคุณภาพที่อยู่ในระดับดีขึ้นไป หรือที่ $\bar{X} \geq 3.51$ ถือว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดนั้น ๆ ผ่านการประเมิน หรือมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด พบว่านักศึกษาทั้ง 34 คน ประเมินตนเองว่ามีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในภาพรวม และในด้านคุณธรรม จริยธรรมไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้ มีนักศึกษาจำนวน 3 คน ประเมินว่าตนเองยังมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา มีนักศึกษาจำนวน 2 คน ประเมินว่าตนเองยังมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีนักศึกษาจำนวน 2 คน ประเมินว่าตนเองยังมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีนักศึกษาจำนวน 2 คน ประเมินว่าตนเองยังมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ มีนักศึกษาจำนวน 3 คน ประเมินว่าตนเองยังมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายได้ไปปฏิบัติการสอน ประเมินคุณภาพนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

6 ด้านที่กำหนดไว้ในหลักสูตรว่านักศึกษาในภาพรวมมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมทั้งหมด และภาพรวมรายด้านทั้ง 6 ด้าน (รายละเอียดดังตารางสรุปที่เสนอไว้หลังข้อ 3.7) ส่วนเมื่อพิจารณาในรายประเด็นย่อยพบว่า มีเพียงประเด็นย่อยเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน อย่างมีนวัตกรรม เท่านั้นที่เห็นว่ามีคุณภาพระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นย่อยอื่น ๆ ที่เหลืออีก 36 ประเด็น เห็นว่ามีคุณภาพระดับมากที่สุด

3.5 เมื่อวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพนักศึกษาเป็นรายบุคคลโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยคุณภาพที่อยู่ในระดับดีขึ้นไป หรือที่ $\bar{X} \geq 3.51$ ถือว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดนั้น ๆ ผ่านการประเมิน หรือมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงประเมินว่านักศึกษา 33 คน จากทั้งหมด 34 คน มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้งในภาพรวมและในรายด้านทั้ง 6 ด้าน ส่วนนักศึกษาอีก 1 คนที่เหลือผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงประเมินว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ผ่าน หรือมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในภาพรวมและรายด้านอีก 5 ด้านที่เหลือ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3.6 ในส่วนประเด็นความรู้ ทักษะที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม พบว่าที่นักศึกษาต้องการให้หลักสูตรเน้นพัฒนาเพิ่ม กับที่ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเสนอแนะให้หลักสูตรพัฒนาเพิ่มให้นักศึกษา เมื่อวิเคราะห์และจัดลำดับแล้วพบว่า ลำดับที่ 2 และ 3 ของทั้ง 2 กลุ่มตรงกัน คือ การเพิ่มเติมความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนที่เป็นความต้องการของนักศึกษาลำดับที่ 1 คือ ต้องการเพิ่มทักษะความรู้ด้านทฤษฎี ส่วนผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเสนอให้หลักสูตรเพิ่มเติมทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เป็นลำดับที่ 1

3.7 ในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้สามารถออกไปปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นักศึกษามีข้อเสนอให้คณะครุศาสตร์เพิ่มอาจารย์ที่เป็นชาวต่างชาติเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์การสื่อสารกับเจ้าของภาษาโดยตรง ส่วนผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเสนอให้เน้นการเพิ่มทักษะวิชาชีพ เช่น การทำแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาเทคนิคการสอน และเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม และเพิ่มทักษะการศึกษาค้นคว้าพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สืบค้น มาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน

ตารางสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ตามที่กำหนดในหลักสูตร

ลำดับ	ผลการเรียนรู้สำคัญที่กำหนดในหลักสูตร	ผู้ประเมิน					
		นักศึกษาประเมินตนเอง			ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง		
		$\bar{X}$	S	ระดับคุณภาพ	$\bar{X}$	S	ระดับคุณภาพ
1	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.64	0.37	มากที่สุด	4.86	0.20	มากที่สุด
2	ด้านความรู้	4.28	0.56	มาก	4.67	0.24	มากที่สุด
3	ด้านทักษะทางปัญญา	4.32	0.49	มาก	4.65	0.29	มากที่สุด
4	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.54	0.49	มากที่สุด	4.84	0.31	มากที่สุด
5	ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.32	0.49	มาก	4.67	0.34	มากที่สุด
6	ด้านการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้	4.28	0.60	มาก	4.57	0.36	มากที่สุด
ภาพรวมทั้งหมด		4.42	0.39	มาก	4.73	0.22	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. จากที่พบว่าผู้บริหารคณะ คณาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตร มีความพึงพอใจต่อสภาพการบริหารจัดการหลักสูตร ตามที่กำหนดโดย มคอ.1 ระดับมากถึงมากที่สุดทั้งในภาพรวมทั้งหมดและในภาพรวมรายด้านนั้น อาจเป็นผลมาจากการที่คณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตร 5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ได้จัดกระบวนการ พัฒนาหลักสูตรให้เป็นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (เสถียร เทพทอง, 2552 : 8-14) และ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขา

ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี)(สกอ. 2554 : 1) อย่างเคร่งครัด ทำให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีเอกสารหลักสูตรที่สมบูรณ์ ครบถ้วน ตั้งแต่การกำหนดชื่อปริญญา วิชาเอก คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร ผลการเรียนรู้สำคัญ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ คุณสมบัติและจำนวนอาจารย์และบุคลากรสนับสนุน ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ แนวทางพัฒนาอาจารย์ การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการนำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาสู่การปฏิบัติ สามารถศึกษาและใช้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ที่เงื่อนไขจากระบบการประกันคุณภาพระดับหลักสูตร (สกอ. 2558 : 3-92) เป็นตัวกระตุ้นให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นการจัดการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ประกอบต่างๆ ที่ใช้ในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และการมีห้องเรียนแบบสื่อประสมหรือสื่อการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่คณะกรรมการประจำหลักสูตรยังควรเร่งพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้นเนื่องจากผู้บริหารคณะ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2. ทพบว่า นักศึกษาปีสุดท้าย ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ **ระดับมาก** ทั้งในภาพรวมทั้งหมด ภาพรวมของประเด็นย่อยทั้ง 5 ด้าน และทุกรายวิชา เฉพาะด้าน (วิชาชีพรู และวิชาเอก) บัณฑิต ที่ทุกคนได้เรียนเหมือนกัน 42 รายวิชา นั้นอาจเป็นเหตุผลเดียวกับที่กล่าวแล้วในข้อ 1. คือ การที่อาจารย์ประจำหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีเอกสารหลักสูตรที่สมบูรณ์ ครบถ้วน รวมทั้งมีคู่มือดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน สามารถศึกษาและใช้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามยังมีอีก 1 ประเด็นของการบริหารจัดการหลักสูตรที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรเร่งพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ เนื่องจากนักศึกษายังมีความพึงพอใจระดับปานกลาง คือ เรื่องการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชา ในแง่ความเป็นธรรม โปร่งใส และแจ้งผลทันเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิระ จันทราช (2554 : 73-74) ที่ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ชัดเจนและต่อเนื่อง เป็นประเด็นที่นักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับร้อยละ เหตุผลคือการประเมินผลไม่มีความชัดเจน ผลคะแนนมิได้เปิดเผยระหว่างการเรียนรู้

3. ที่พบว่าด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตร ที่ประเมินโดยนักศึกษาประเมินตนเอง และผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงประเมินนักศึกษา ปีสุดท้ายของหลักสูตรในภาพรวมมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมตามผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาระดับมากที่สุด และนักศึกษารายบุคคลทุกคนผ่านการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในภาพรวมทั้งหมด โดยผลที่ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงสูงกว่าที่นักศึกษาประเมินตนเอง ซึ่งอาจใช้เป็นข้อมูลหนึ่งที่สนับสนุนผลการประเมินที่ว่านักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ระดับมากที่สุดทั้งจากการประเมินตนเองและที่ประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก ที่สำคัญกว่านั้นคือหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ ที่ได้รับการประเมินครั้งนี้สามารถใช้ผลการประเมินจากผลข้อที่ 3 นี้เป็นผลการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับหลักสูตรตามที่กำหนดใน มคอ.1 (สกอ., 2554 : 35) และเป็นข้อมูลรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร เมื่อครบรอบหลักสูตร (เสถียร เทพรทอง, 2552 : 58) ว่าบัณฑิตบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้ได้อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามมีข้อค้นพบจากการวิจัยในส่วนนี้ยังมีประเด็นที่นักศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ ที่เลี้ยงให้คำแนะนำที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรนำไปพิจารณาเพื่อยกระดับคุณภาพของบัณฑิตอีก เช่น ควรเพิ่มทักษะความรู้ด้านทฤษฎี ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพิ่มอาจารย์ที่เป็นชาวต่างชาติเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์การสื่อสารกับเจ้าของภาษาโดยตรง เพิ่มทักษะวิชาชีพ เช่น การทำแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาเทคนิคการสอนและเลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม และเพิ่มทักษะการศึกษาค้นคว้าพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สืบค้น มาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร

1.1 ในการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ควรเพิ่มสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

1.2 ควรมีห้องเรียนแบบสื่อประสมหรือสื่อการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์

1.3 ควรเพิ่มกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้เพิ่มทักษะความรู้ด้านทฤษฎี ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะวิชาชีพ เช่น การทำแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาเทคนิคการสอนและเลือก

ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม และเพิ่มทักษะการศึกษาค้นคว้าพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สืบค้น มาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน

1.4 คณะครุศาสตร์ควรเพิ่มอาจารย์ที่เป็นชาวต่างชาติเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์การสื่อสารกับเจ้าของภาษาโดยตรง

1.5 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสามารถใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 3 ของงานวิจัยนี้เพื่อรายงานผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรของหลักสูตรนี้ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรประเมินหลักสูตร ค.บ. ภาษาอังกฤษ นี้ ในลักษณะของการวิพากษ์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต มาให้ข้อคิดเห็น และการเก็บรวบรวมข้อมูลควรมีการรวบรวมข้อมูลทางระบบออนไลน์

2.2 ควรทำการศึกษาต่อยอดจากผู้สำเร็จการศึกษาและมีงานทำหรือศึกษาต่อ โดยศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณภาพตามกรอบมาตรฐาน TQF ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้

2.3 ควรมีการติดตามประเมินผู้สำเร็จการศึกษอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อีกทั้งควรศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของหลักสูตรในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

2.4 ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ควรเพิ่มการประเมินโดยการทดสอบความรู้และทักษะของนักศึกษาปีสุดท้ายหรือผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละด้านควบคู่กับการประเมินตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

References

- Sirichai Kanjanawasee. (N.d.). *Curriculum Evaluation: Approaches and Practical Guidelines*. Retrieved August 16, 2016, from: http://edu.tsu.ac.th/major/old_eva/journal/scan1.pdf
- Stuen Theprongtong. (2009). *The Curriculum Development Based on Thai*

Qualifications Framework for Higher Education 2009. Ubon Ratchathani:
Ubon Ratchathani Rajabhat University.

The Higher Education Commission. (2015). *Manual for the Internal Quality Assurance for Higher Education Institutions 2014*. Nonthaburi: Parbpim Printing.

_____. (2011). *Ministry of Education Announcement: Thai Qualifications Framework for Bachelor of Education Program (5 years)*. Retrieved on August 14, 2016, from http://www.mau.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNwes/FileNews6/education5year_m1.pdf

Vachira Jantarach. (2011) . A Programme Evaluation of the Bachelor of Education Degree in English, the Faculty of Education, Silpakorn University. *Silpakorn Educational Research Journal*, 3(1-2): 64-78.

Wichai Wongyai. (2011). *Higher Education Curriculum Development*. (2nd Edition). Bangkok: R&Print.